

... VÄSTERBOTTEN-SARJA ...

SUOMENTANUT JONJA RAJALA

MAAN- VILJELIJÄN KUOLEMA

NASEH &
SANDSTRÖM

JOHNNY
Kniga

**NEGAR NASEH &
DAVID SANDSTRÖM**

**MAANVILJELIJÄN
KUOLEMA**

SUOMENTANUT JONJA RAJALA

JOHNNY KNIGA
HELSINKI

Copyright © Negar Naseh ja David Sandström 2023
Ruotsinkielinen alkuteos: *En bondes död*
First published by Romanus & Selling, Sweden in 2023.
Published by agreement with Nordin Agency Ab.
Suomenkielisen laitoksen © Jonja Rajala ja Johnny Kniga 2025.

Sivun 309 sitaatin Maksim Gorkin teoksesta *Lapsuuteni*
on suomentanut Juhani Konkka.

Lisäksi suomennoksessa on siteerattu
vuoden 1933/1938 Raamattua ja vuoden 1776 Bibliaa.

Kansi: Pär Wickholm
Taitto: Taitan / Maria Mitrunen

Johnny Kniga
an imprint of Werner Söderström Ltd
ISBN: 978-952-362-085-8
Painettu EU:ssa.

Hän tunkee Ersbodan liikenneympyrään. Takana ajava auto tuuttaa ja vilkuttaa kaukovaloja. Pyryttää lunta, ja pyyhkimet raivaavat tuulilasiin puolikuuta. Hän nojautuu eteenpäin.

No, mene nyt. Liikenneympyrästä poistuessa pito lähtee takaa. Hän nostaa jalan kaasulta, ja auto suoristuu.

Linda, rauhoitu. Aikoinaan matka taittui häneltä neljässä-kymmenessäviidessä minuutissa, mutta nyt kyydissä on kallis lasti. Hän kyntää lunta valppaana, reilusti nopeusrajoituksen alapuolella, ja polkaisee säännöllisin väliajoin kiukkuiset punaiset varoitukset takana ajaville autoille. Djäknebodan kohdalla on rekka ojassa, kuski ja kaksi poliisia katsovat välinpitämättömän näköisinä vastaantulevaa liikennettä. Ihmiset eivät osaa ajaa.

Ennen Bygdeåta tie avautuu. Hän lisää vauhtia ja on ennen pitkää Ånäsetin toisella puolella. Kun kotitila pilkottaa puiden lomasta, mieli rauhoittuu. Talo on iso, kaupunkilaiset voivat vain unelmoida heidän neliöistään, ja tieltä katsottuna se näyttää vieläkin suuremmalta. Röttelöksi Jensin äiti sitä sanoi, ja työtä on kyllä riittänytkin. He ovat repineet lattiat auki, tehneet uuden valun, eristäneet, laudoittaneet ja maalanneet. Siitä on nyt kuusi vuotta, ja talolle olisi tarpeen näyttää pensseliä uudemman kerran.

Miksei Jens vastaa? Hän on soittanut kahdesti: kerran eilen illalla, juhlista, ja uudestaan tänä aamuna. Nyt kello on vähän yli kaksitoista, eikä Jens ole vielääkään soittanut takaisin. Hän

hidastaa ja laittaa oikean vilkun päälle.

Pihatie on paksun lumen peitossa, mutta maasturi kulkee ongelmitta eteenpäin. Kujan päässä auto horjahtaa niin, että ruokakassi kaatuu takapenkillä. Helvetti. Jens on varmasti käynyt mäellä harventamassa ja lastannut halkokärryn taas liian täyteen.

Hän pysäköi koneiden viereen ja astuu ulos autosta. Pihassa on hiljaista.

Hän huutaa eteiseen tullessaan, mutta vastausta ei kuulu. Jens taitaa olla eläinten luona. Se on heidän vakivitsinsä: toisille riittää kissa tai koira, mutta Jens tarvitsee kaksikymmentäviisi lehmää, jottei tuntisi olevansa yksin.

Hän herää keittiösohvalta. On ehtinyt tulla pimeä. Talossa on edelleen hiljaista.

Kuinka kauan olen ollut tässä? Hän ottaa lasin vettä ja kuljettaa sen huulilleen tärkein käsin. Vanha tuttu levottomuus alkaa kääntyillä ja vääntyillä hänen sisällään, mutta muutaman kulauksen jälkeen helpottaa hieman. Ei olisi pitänyt lähteä kaupunkiin.

Hän lähettää viestin: Kotona, missä olet? Hän menee kylpyhuoneeseen ja laskee housut alas. Ei verta. Helpotuksen kyyneleet kihoavat silmiin. Hän käy pitkäkseen kylpyhuoneen lattialle ja ummistaa silmät. Lattialämmitys hivelee selkärankaa. Illalla hän laittaa jotain hyvää ruokaa. Stroganoffia, tai ehkä hampurilaisia. Hän ajattelee, että voi käydä keräämässä harvennusjätteet pois itse, niin on sekin hoidettu.

Eteiseen tultuaan hän huomaa, että Jensin molemmat takit roikkuvat nauloissaan. Mitä ihmettä, keskellä talvea.

Ainoat jalanjäljet kuistin portailla ovat hänen omansa. Yhtäkkiä kaikki tuntuu kummalliselta. Ajatukset eivät pysy kasassa. Hengittäminen muuttuu vaikeaksi, kun hän kiertää talon toiselle puolelle. No, mikä nyt on. Kävele. Hän ottaa askeleen

mutta seisahtuu heti. Hän ei pysty liikkumaan. Kamalan kylmä. Hän seisoo hievahtamatta ja tuijottaa kenkiään. Pakkanen hivuttautuu niskaan.

Pihatiellä on jotain, ja hän tietää, ettei se ole hukkapuuta. Minne tahansa elämä nyt johdattaakaan, polun on pakostakin kuljettava tuon kammottavan kasan kautta. Hän ottaa askeleen. Ja toisen.

Hän kuulee kurkustaan kirpoavan vaikertavan äänen.

Renkaanjäljissä silmälasit, hampaita. Hän kirkuu ja kaatuu maahan, Jensin ruumis kuin kasa kiviä hänen allaan.

On juhannuksen jälkeinen perjantai, ja Marita katselee hajamielisenä tien toiselle puolelle Axel Landquists parkiin. Puiston leikkipaikalla kaksi tyttöä laskee vuoron perään liukumäkeä ja isä puhuu puhelimeen hiekalle kyykistyneenä. Marita katsoo suoraan kolmikkoon mutta ei näe heitä. Hän on lapsuutensa maisemissa, laakeissa, harvaan asutuisa, keskiyön auringon valaisemissa.

On kulunut kolme päivää siitä, kun hän sai terveen paperit. Hän yllättyi niin kovasti, ettei edes itkenyt. Lääkäri vastaili kärsivällisesti hänen kysymyksiinsä, hän istui hetken hiljaa ja yritti tunnustella. Hoitojen aikana hän oli pitänyt vaihtoehtoisen lopputuloksen, kuoleman, poissa mielestään niin hyvin kuin oli kyennyt – miksi vatvoa sellaista mihin ei kuitenkaan voi vaikuttaa? – ja nyt, kun kaikki viittasi siihen, että siltä oli vältytty, hän näkikin sen yhtäkkiä yhtä selvästi kuin pöydän toisella puolella istuvan iloisen onkologin. Siltikään hän ei tuntenut mitään, ei helpotusta, ei kiitollisuutta, ainoastaan hienoista epätodellisuuden tunnetta, niin kuin maalinauha olisi läimähtänyt rintaan kesken maratonin.

Sairaalasta lähdettyään hän soitti Monikalle, joka alkoi huutaa kurkku suorana. Hetkeä myöhemmin lasten päivystyksestä tauolle päässyt sisko juoksi kyyneleet poskilla mäkeä alas hänen luokseen. Myöhemmin illalla he juhlivat

herkuttelemalla noutoruoalla Monikan siirtolapuutarhapalstalla. ”Kyllä se sieltä tulee”, sisko sanoi ja silitti Maritan poskea, ”tunnen sinut, romahdat vielä, kun olet suihkussa tai jossain.”

Taksi ajaa ohi valo sammuksissa, ja Marita säpsähtää hereille horroksestaan. Eikä tule, hän ajattelee ja hieraisee roskan silmäkulmastaan. Tässä puistossa hän istui melkein päivittäin alkuaikoina, kun ei jaksanut lähteä pidemmälle. Jalavien alla lämpimissä vaatteissa pino työkansioita sylissä. Kun voimat ehtyivät, hän meni Il Cafféen kahville. Kukaan läppäreidensä takana istuvista yrittäjistä ei koskaan nostanut katsettaan, kukaan ei kiinnittänyt häneen huomiota, vaikka hän tuli kahvilaan melkein joka päivä tietokone ja muistiinpanot mukanaan pyörittelemään levottomana vanhoja tapauksia.

Huhtikuun loppua kohden, kun lumi oli sulanut ja kaupungin puistotyöntekijät ryhtyneet tonkimaan kukkapenkkejä, hän oli niin tympääntynyt, että melkein kadehti taimia siitä hoivasta ja huomiosta, joka niille suotiin, ja kesäkuun alussa epätoivo oli kasvanut niin suureksi, että hän soitti pomolle ja aneli lupaa päästä takaisin töihin. Se olisi virkavirhe, pomo sanoi, nyt tarvitaan kärsivällisyyttä.

Niinpä hän on odottanut. Odottanut ja valittanut. Enimmäkseen Monikalle, silloin kun pikkusiskon aikataulu on sen sallinut, ja puhelimessa Nancylle, vanhalle ystävälleen pohjoisessa. Jos Monikalla on riittänyt sietokykyä Maritan käytökselle liki loputtomasti, on Nancy pannut sille pisteen heti kättelyssä. Tyytymättömyys on mielen rikkaruoho, ystävänä on inttänyt. Marita on oikeastaan samaa mieltä, eikä valittaminen kuulu hänen tapoihinsa, mutta hän ei ole ollut oma itsensä pitkään aikaan. Äiti ei valittanut koskaan,

hän ajattelee, ei edes lopussa, vaikka kipeää taatusti teki.

Leikkipuiston lapset ja isä tulevat vastaan jalkakäytävällä, tytöt ovat kaksoset ja isä lienee nelikymppinen. Hänellä on kiltit silmät, ja hän nyökkää Maritalle ohi kävellessään. Marita katsoo Volvoaan, jonka on pysäköinyt Åsögatanille vähän matkan päähän. Olisi pitänyt lähteä jo monta viikkoa sitten. Hän haluaa kävellä metsässä tuntikausia törmäämättä yhteenkään ihmiseen. Pyöräillä keskellä tietä kylän päästä päähän. Uida järvestä särjet ja pikkulinnut ainoina seuralaisinaan.

Jos lähdän nyt, olen perillä seitsemän maissa, hän ajattelee.

”Mikä sinuun on iskenyt?”

Marita ajaa siksakkia Götgatanin suuntaan Monikan ääni auton kaiuttimissa.

”En pysty enää kökkimään täällä, minun on pakko tehdä jotain”, Marita sanoo. ”Huolehditko kukista?”

”Huolehditaan. Mutta entä Karla, eikö sinun pitänyt ottaa hänet mukaan?”

”Helkkari.” Marita läimäyttää rattia. Halu lähteä kaupungista iski niin yllättäen ja vahvana, että hän unohti innostuksissaan lapsenlapsensa. Heidän piti suunnata pohjoiseen yhdessä heinäkuun puolivälissä, ja Karlan oli tarkoitus viettää siellä viikko niin kuin joka kesäloma siitä asti, kun tyttö aloitti koulun. Se oli suunnitelma.

”Unohditko sinä?”

”Olen varmaan tulossa hulluksi. Tämä on sietämätöntä, kuin olisi opintokäynnillä omassa eläkevuosissaan. En pysty vetelehtimään puistossa ristikkolehti sylissä koko kesää.”

”Minusta sinulla on sujunut hyvin. Maisemanvaihdos tekee terää, pääset vaihteeksi vetelehtimään Mellanbygdenin vetelien seuraan”, Monika sanoo nauraen.

”Parempi niin. Karla on jo tarpeeksi iso lentämään sinne itsekseen, sanokoon Frida mitä lystää.”

”Niin hän taatusti sanookin. Tahdotko, että puhun hänen kanssaan?” Monika kysyy varovasti.

”En. Hän on minun tyttäreni, soitan hänelle.”

”Okei. Tyhjennäkö jääkaapinkin?”

”Apua, enpä tajunnut sitäkään. Siellä on juustoja ja vähän muutakin.”

”Minä hoidan, senkin kaheli.”

”Mitä minä tekisin ilman sinua?”

Marita lipuu Centralbronille. Sillalla ei ole juuri lainkaan liikennettä. Hän polkaisee tallan pohjaan, ja XC60 vastaa ärähtämällä. Maritan kurkusta pääsee kiljahdus.

”Oho, mikäs kesäkirkaisu se oli?” Monika kysyy.

”Tuntuu jo nyt paremmalta.”

”Otahan rauhassa, Thelma.”

”Olet rakas, Louise”, Marita sanoo.

He lopettavat puhelun, ja Marita uppoutuu ajamiseen. Se on meditatiivista, eteenpäin liikkuminen tuntuu vapauttavan mielen myllerryksestä. Hänellä on aikaa pohtia ja arvioida mennyttä, ja mitä kauemmas hän pääsee kaupungista, sitä irrallisemmilta hänen huolensa ja velvollisuutensa tuntuvat. Muutaman tunnin kuluttua ne ovat menettäneet merkityksensä täysin.

Hän tietää, että Frida suuttuu, sillä he ovat sopineet, että Karla matkustaa hänen kyydillään, mutta tyttö on jo kymmenen ja pärjää itsekseenkin. Ei se ole mikään iso juttu, vaikka Frida varmasti yrittääkin siitä sellaisen tehdä.

Haalea kahvi hölskyy pahvimukissa, hän siemailee siitä pieniä kulauksia. Märstan jälkeen, kun Uplanti alkaa levittäytyä joka suuntaan, muki on tyhjä. Olisi pitänyt ottaa termos-pullo mukaan, nyt hän on tienvarsikuppiloiden litkujen armoilla. Gävlestä saattaisi saada hyvää kahvia, mutta silloin pitäisi kääntyä harhailemaan pikkukaduille, eikä se tunnu vaivan arvoiselta. Hän panee radion päälle.

”...ero voi vaikuttaa EU:hun...olemme puhuneet Lontoossa kahdeksan vuotta asuneen ruotsalaisen pariskunnan kanssa...”

Puheensorina harhauttaa ajatuksia, mutta Marita ei kuuntele. Sen sijaan hän miettii hiljaisuutta, joka leviää hänen ympärilleen pihaan ajaessa, talon siluettia järveä vasten, ensimmäistä pulahdusta, aamukahvia laiturilla paikallislehteä lukien. Sitä, miten hän pääsee hiljalleen jyvälle kylän kuulumisista. Lapsuudenystävä Beritiä, joka tulee käymään ja kertoo vuoden kohokohdat: kuka on muuttanut, kuka käynyt vieraisa, kuka laajentanut tilaansa ja kuka kuollut. Jos Beritiä ei olisi tuntenut lapsesta asti, hänen puheitaan saattaisi pitää tyhjänpäiväisenä juoruami-sena, mutta Maritalle ne ovat pikemminkin kuin toiminta-kertomusta. Kylä on pieni yhteisö, ja mitä enemmän kaikki tietävät muista, sitä helpompi heidän on huolehtia toistensa tarpeista.

Kun tilalla on viettänyt jokusen päivän, alkaa yleensä tuntua, että perspektiivi kapenee, kylän yhteisöllisyys peittää alleen suurkaupungin pauhun eikä puhelinta tule enää vilkuiltaa vähän väliä. Marita kaippaa kylään.

Heti Harmångerin jälkeen tien molemmilla puolilla levittäytyvät suuret viljellyt pellot. Marita ajattelee isää. Tällaisia aukeita ei ollut Mellanbygdenin alueella missään, ja

esivanhempien metsästä raivaamat pellot oli jaettu pakon edessä lukemattomiksi tilkkuiksi. Pientä Maritaa hämmensi, miten jotkut viljelijät joutuivat ajamaan toiselle puolen kylää jotain yksittäistä peltoa niittämään. ”Isänsä vaihtoi tilkun hevoseen”, saattoi vastaus kuulua. Nyt Brännlidenissä on neljä maitotilallista – määrä on suuri vähän yli kolmenkymmenen kotitalouden kylälle – ja heidän uuttera työnsä on kylän hyvinvoinnin perusta.

Brännlidenissä ei ole konflikteja, ei sukupolvelta toiselle siirtyneitä vanhoja kaunoja eikä hylättyjä röttelöitä. Väestöä täydentävät tasaisin väliajoin uudet asukkaat, jotka muuttavat joko kaupungista tai lähikylistä. Paikka on kaunis, kylätalo hyvin hoidettu ja yhdistys voimissaan. Brännlideniin muuttava saa oikopäätä vieraakseen oltermannin, joka tuo taloon kyläkirjan ja toivottaa uuden asukkaan tervetulleeksi. Ovikelloja ei soitella, kaikki kävelevät toistensa ovista sisään huhuilemaan. Ehkä Frida ei siksi koskaan viihtynyt, Marita ajattelee. Pienenä tytär säikähti perinpohjaisesti, jos keittiössä seisoivat yhtäkkiä vieras mies kysymässä kahvikupillisen perään. Fridalle kylä on vain käsittämätön museo. Karla sen sijaan rakastaa sitä, Maritan iloksi. Tytölle on hyvää kokemusta matkustaa lentokoneella omin päin, hän ajattelee. Ehdinpähän käydä kaupassa ja laittaa kaiken valmiiksi niin, että talossa on Karlan saapuessa kaikkea mistä hän pitää. Vähemmän stressattavaa. Marita valitsee puhelimesta tyttärensä numeron ja soittaa.

”Haloo”, Frida vastaa.

”Hei, kulta.”

”Voinko soittaa myöhemmin takaisin, olen menossa Karlan ja hänen kaverinsa kanssa Näyttämötaiteen museoon?” Frida kysyy. Hän kuulostaa stressaantuneelta.

”Ajattelin vain sanoa, että lähdenkin Brännlideniin tänään. Meillähän oli puhetta, että Karla lähtisi minun kanssani, mutta...”

”Mitä, lähditkö sinä jo?”

”Joo, minä...”

”Mikäs järki siinä nyt on?”

”Ajattelin, että ehtisin panna paikat järjestykseen ja käydä kaupassa. Karla voi tulla lentämällä perässä.”

”Mitä sinä horiset? Eihän Karla voi yksin lentää, meidän olimme sopineet tämän jo!”

”Niin, mutta...”

”En jaksa. Etkö sinä voi yhtään joustaa!”

Kun Frida suuttuu, hän lietsoo itse itseään. Marita on tottunut ja tietää, ettei enää kuulu tähän keskusteluun, osallisia ovat vain Frida ja tyttären kiukku. Hän antaa Fridan jatkaa.

”Eikö mikään voi koskaan olla normaalia sinun kanssasi? Kun jotain sovitaan, niin sitten tehdään niin kuin on sovittu, miten vaikeaa se voi olla? Nytkö saan sitten pelätä, että Karla joutuu koneessa jonkun ällöttävän äijän viereen. Hiljaa, nyt hän tulee.”

En sanonut mitään, Marita ajattelee. Hän kuulee, miten Frida muuttaa ääntään ja selittää tilanteen teennäisen rauhallisesti käsi mikrofonin päällä niin, ettei Marita kuule, mitä Karla vastaa. He puhuvat hetken, sitten Karla tulee puhelimeen.

”Joko sinä lähdit?” hän kysyy.

”Anteeksi, rakas, mutta pelkkä jouten olo alkoi kyllästyttää niin kamalasti. Ajattelin, että sinusta voisi olla hauska lentää lentokoneella omin päin, vai tuntuuko se pelottavalta?”

”Se tuntuu”, lapsenlapsi pohtii hetken, ”viisitoista

prosenttia pelottavalta ja kahdeksankymmentä prosenttia tosi kivalta ja viisi prosenttia joltain, en tiedä.”

Marita nauraa.

”Olipa hieno vastaus, sehän kuulostaa melkein täydellisesti tunteelta.”

”Minulla on sinua ikävä. Suuttuiko äiti? Hei meidän pitää muuten mennä nyt, heippa.”

Marita häkeltyy puhelun päättymisestä niin, että on ajaa edessään olevan auton perään, kun nopeusrajoitus laskee Njurundan liepeillä seitsemäänkymmppiin. Hän polkaisee jarrut pohjaan ja heilauttaa kättään takanaan ajavalle kuskille: Minun mokani.

Se meni niin hyvin kuin vain saattoi mennä, hän ajattelee. Fridassa on valtavasti isoäitiään. Harmistuminen ei ole koskaan kaukana, se on kuin maksumuistutus takataskussa. Äitiin tuli aina uutta voimaa, kun vastoinkäymiset tulivat puheeksi, ja Frida on samanlainen. Kuullessaan jonkun olleen epäonninen tai saaneen osakseen ikävää kohtelua hän ilahtuu kuin vanhan ystävän kohdatessaan, hyvistä uutisista hän taas harvemmin välittää. ”Onnesta ei jää arpia”, niin kuin Nancy joskus sanoi.

Millaista muilla äideillä ja tyttärillä mahtaa olla, Marita ajattelee. Toisinaan tuntuu kuin tilaa olisi antanut liikaa, ja välillä hän taas ajattelee, että on ollut esteenä ja jollain tapaa tukahduttanut Fridan. Ei suoraan, vaan suomalla omalle elämälleen liikaa tilaa heidän suhteeseensa. Fridan lapsuudessa äidin työt olivat aina näkyvillä: keittiössä, sohvapöydällä, jopa sängyssä. Mutta ehkä tyttären sisäinen palo onkin siitä peräisin? Pienenä Frida oli arka ja herkkä, mutta yläasteella hän alkoi viihtyä omissa nahoissaan. Siitä asti Marita on vain seurannut vaikuttuneena tyttärensä kehitystä. Fridassa on

vimmaa, jota Marita ei täysin tunnista. Hän on uskaltanut, kun muut ovat vain halunneet, ja tehnyt kovasti töitä, keskittynyt opintoihin laiminlyömättä kavereita tai poikaystäviä. Ja se on kannattanut. Iso omakotitalo Brommassa, oma menestyvä yritys, vakaa parisuhde, vaikka siinä toisinaan myrskyäkin, ja Karla. Frida halusi aina sitä, mitä muilla oli, ja jos hän nyt näkisi oman elämänsä ulkopuolisen silmin, hän olisi kateellinen, Marita ajattelee ja naurahtaa mielessään.

Ruotsin vyötärölinja on jäänyt taakse. Sundsvall avautuu edessä kuin yhtenä pitkänä ja kumpuilevana teollisuusalueena. Heti Dockstan jälkeen, kun taustapeilissä häämöttää Skuleberget-vuoren röpelöinen huippu, hänet valtaa helpotus, tunne siitä, että hän on pelastunut. Hän laittaa Lucinda Williamsin soimaan kovalla ja alkaa tööttäillä ohittamilleen rekoille. Kaikki vastaavat – unenpöpperöisen uroskarhun jyrähdyksin – niin kuin asutuksen harveneminen tekisi hytistä vieläkin yksinäisemmän. Marita tietää olevansa Västerbottenissa, kun E4:n varrella seisoo riveittäin viljeltyjä mäntyjä kuin palveluhaluisia alokkaita.

Puolitoista tuntia myöhemmin hän hidastaa vauhtia ja vilkuttaa vasemmalle. Maailman suurimmat juustohöylät nojaavat toisiinsa pellolla huoltoasemaa vastapäätä. Matka on taittunut vauhdilla: Tukholmasta Änäsetiin vajaassa seitsemässä tunnissa. Linjuripysäkillä juttelee kaksi naista, toisen poika kuljettaa mielikuvitusjalkapalloa tietä pitkin. Toinen nyökkää Maritan suuntaan, kun hän nousee autosta tankkaamaan. Huoltoasemalla on heppoinen valikoima, mutta hän kokoaa itselleen kelpo aamiaistarpeet ja ostaa valkosuklaa-Magnumin loppumatkaa varten.

Jäljellä ovat kymmenen minuuttia ovat koko matkan

paras osuus, sillä E4 jää viimein taakse ja hän pääsee ajamaan vanhaa maantietä kylään. Viime tunnit haihtuvat kepeään, viileään ilmaan. Kuovi nokkii piennarta pinsettimäisellä nokallaan. Marita kääntyy Burträskin suuntaan ja sitten mäeltä järvelle johtavalle metsätielle. Tie kiemurtelee metsän poikki, yli kumpareiden ja notkojen, ohi lapsuuden metsikköjen ja kiipeilypuiden. Talot kurkkivat aukeilta kuin valppaat eläimet. Hän halusi olla perillä ennen hämärää, kesäillan hentoa hämyä, jossa taivaan sini hitaasti syvenee ja ketut, hirvet ja jänikset kiertävät metsäaukioilla, jotkut saalistamassa, toiset karussa.

Hän on nyt yksi niistä, saalistamassa hengähdystaukoa, jollaista ei löydä mistään muualta.

*

Laakson tuulet saattavat katkoa puita kahtia. Jokunen vuosi sitten myrsky niitti kokonaisen kasvihuoneen. Marita näki sen omin silmin: puu lasimurskan keskellä kuin karpäslätkänä.

Heidät erottaa merestä alle kaksikymmentä kilometriä, ja itätuulella on vapaa kulku aukeille pelloille, jotka seuraavat toinen toistaan Hertsångeristä Änäsetiin, Estersmarkiin ja laaksossa sijaitsevaan kotikylään, Brännlideniin. Nancy on kertonut tarinaa köyhäntalon naisesta, joka kävi kylässä kerjuulla ja jätti pienet lapsensa siksi aikaa kotiin odottamaan. Hän oli mennyt latoon tuulensuojaan eikä ollut päässyt palaamaan kotiin kahteen päivään. Siitä on kuitenkin pitkä aika.

Nyt on kesä. Järven pinta ei värähdäkään. Talossa on tunkkainen haju. Kun Marita on purkanut matkalaukun

ja avannut ikkunat, hän sytyttää kamiinaan tulen ja vetää saappaat jalkaan. Kävelyretki järven itäpuolen kallioille on perinne. Ensimmäisen kerran onkologilla käytyään hän oli hapuillut sisimmästään tukea, järjestystä, ja palannut mielessään kerta toisensa jälkeen järvenrannan talolle. Omaan nollapisteesensä. Riippumatta siitä, miten pitkään hän on ollut poissa, miten iso osa hänen elämästään tapahtuu suurkaupungissa, tämä on kaiken perusta, täältä kaikki alkoi.

Kalliolla, hiljaisuudessa, seitsemänsadan kilometrin päässä Södermalmilta, hän nojaa mäntyyn ja sallii itsensä todella tunnustella oloaan ensimmäistä kertaa. Pelko kiirii ruumiin läpi varoituksen lailla. Se oli niin lähellä. Nyt hänen on huolehdittava itsestään. Täällä hänellä on kaikki tarvittava. Raitista ilmaa, hailakan sininen taivas, havujen tuoksu. Rinteessä kuin rasterina parveilevat hyttyset ja mäkäräiset. Ruovikossa kömpelösti törmäilevän kalan loiskeet. Hän hengittää raikkautta syvälle sisäänsä ja nostaa katseensa metsien yli, kohti sisämaata ja Hamptjärnenin toisella puolella siintäviä Pellbodan peltoja.

Kaupunkiasuntoon verrattuna talo on hyljätty aitta, uppiniskainen naksuvanivelinen vanhapoika. Marita hoitaa sitä parhaansa mukaan; muutama vuosi sitten hän uusi kodinkoneet, ja kylpyhuone on remontoitu, mutta rakenteisiin ei ole kajottu. Kukaan ei tiedä talon ikää, ainoastaan sen, että se on siirretty tänne muualta kylästä 1800-luvun puolivälissä. Sukutarina kertoo, että mummon äiti oli jankannut koko ikänsä, että talon uusi paikka oli liian lähellä rinnettä, että se oli tuomittu kaatumaan tuulessa kumoon ja luisumaan järveen. Maritan ollessa lapsi äiti toisteli vanhuudenhöperön julistusta sadesään sattuessa. Marita katsoi isää, joka hymyili kärsivällisesti ja pudisteli päätään. Se oli

Rikostutkija Marita Widmark lähtee lapsuudenkotiinsa Uumajan lähelle lepäämään syöpähoitojen jälkeen.

Sairasloman rauha rikkoontuu, kun Marita kuulee maanviljelijästä, joka on jäätynyt kuoliaaksi omalla pihatiellään.

Maritan epäilykset heräävät, ja hän saa liittolaisen uteliaasta nuoresta paikallispoliisista, Baharista. Naiset yhdistävät voimansa selvittääkseen, mitä on tapahtunut.

Tapahtumien taustoja selvitetessä koko kyläyhteisön rauha rikkoutuu.

Maanviljelijän kuolema aloittaa Västerbotten-sarjan. Se valittiin Ruotsin parhaaksi esikoisdekkariksi 2023.

JOHNNY
Kniga

www.johnnykniga.fi

84.2

978-952-362-085-8